

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
« Қазгидромет» РМҚ Батыс Қазақстан облысы бойынша филиалы

**БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ
БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТА
ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ
АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ**

Наурыз 2026 ЖЫЛ

Орал, 2026 ж

МАЗМҰНЫ		Бет
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаның ластануының негізгі көздері	4
2	Атмосфералық ауа сапасының мониторингі	4
3	Жауын шашын сапасының жағдайы	6
4	Жер үсті суларының сапасына мониторинг жүргізу	7
5	Радиациялық жағдай	9
	Қосымша 1	9
	Қосымша 2	10
	Қосымша 3	13
	Қосымша 4	13
	Қосымша 5	14

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желілеріндегі қоршаған ортаның жай-күйі мониторингін жүргізу жөніндегі «Қазгидромет» РМК мамандандырылған бөлімшелерінде орындалған жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень Батыс Қазақстан облысы (әрі қарай БҚО) аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы мемлекеттік органдарды, қоғамдастықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінің болып жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

1. Атмосфералық ауа ластануының негізгі көздері.

ҚР статистика жөніндегі комитеттің мәліметтері бойынша облыста стационарлы көздерден келетін ластаушы заттар көлемі 33,303 мың т құрады.

2. Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасының жай-күйі

Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Батыс Қазақстан облысының аумағындағы атмосфералық ауа жай-күйін бақылау 6 автоматтық станцияларда және 1 жылжымалы экологиялық зертханада жүргізіледі (1 Қосымша).

Қалада жалпы 11 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) көміртегі оксиді; 3) азот диоксиді; 4) азот оксиді; 5) озон; 6) күкіртті сутегі, 7) аммиак, 8) көмірсутектер; 9) формальдегид; 10) бензол, 11) қалқыма бөлшектері.

Батыс Қазақстан облысының атмосфералық ауа сапасының мониторинг нәтижелері.

Бақылау желісінің деректері бойынша Орал қаласының атмосфералық ауасының ластану деңгейі **төмен** деп бағаланды, СИ=1,0 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей).

Ақсай қаласындағы бақылау желісінің деректері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **төмен** деп бағаланды, СИ=0,97 (төмен деңгей) және ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) мәндерімен анықталды.

Бөрлі кентіндегі бақылау желісінің мәліметтері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **төмен** болып бағаланды, ЕЖҚ=0% (төмен деңгей) СИ=0,84 (төмен деңгей).

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінен асып кету еселігі және асып кету жағдайларының саны 1-кестеде көрсетілген.

1-кесте

Атмосфералық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр		Ең жоғарғы бір реттік шоғыр		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.б.асу} еселігі		%	>ШЖШ	>5
					ШЖШ			ШЖШ
Орал қ.								
Күкірт диоксиді	0,03	0,58	0,50	0,99	0	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,30	0,10	3,97	0,79	0	0	0	0
Азот диоксиді	0,023	0,58	0,20	1,00	0	0	0	0
Азот оксиді	0,006	0,09	0,10	0,26	0	0	0	0
Күкіртті сутегі	0,0020		0,01	0,98	0	0	0	0
Озон	0,036	1,21	0,07	0,42	0	0	0	0

Аммиак	0,006	0,16	0,064	0,32	0	0	0	0
Ақсай қ.								
Күкірт диоксиді	0,0000	0,000	0,000	0,00	0,000	0	0	0
Көміртегі оксиді	0,47	0,16	4,87	0,97	0,000	0	0	0
Азот диоксиді	0,000	0,000	0,000	0,00	0,000	0	0	0
Азот оксиді	0,007	0,11	0,026	0,06	0,000	0	0	0
Бөрлі кенті								
Озон	0,0804	2,68	0,13	0,84				

2026 жылғы наурызды 2025 жылғы наурызбен салыстырғанда Батыс Қазақстан облысында атмосфералық ауаның ластану деңгейі:

- өзгеріссіз – Ақсай қаласы, Бөрлі ауылы.
- өзгерістер – Орал қаласы көтеріңкіден төменге дейін төмендеді (2-кесте).

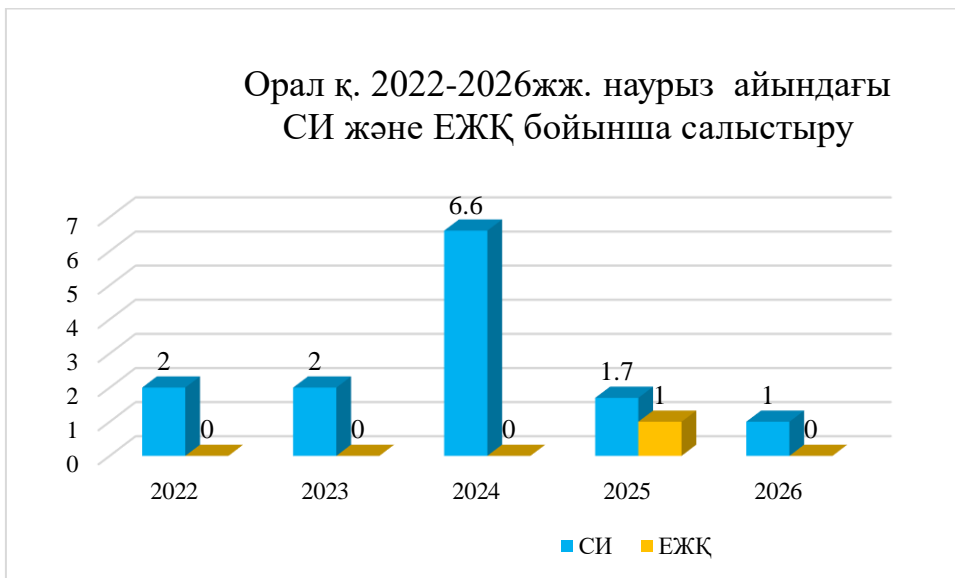
2-кесте

Батыс Қазақстан облысының ауаның ластану деңгейінің динамикасы (2025–2026 жж.)

Елді мекен	Ластану деңгейі		Негізгі ластаушы заттар - ШЖШ _{м.б.} асып кету жиілігі
	Наурыз 2025 ж.	Наурыз 2026 ж.	
Орал қ.	Көтеріңкі СИ – 1,7 ЕЖҚ – 1%	төмен СИ – 1,0 ЕЖҚ – 0%	азот диоксиді (1,00).
Ақсай қ.	төмен СИ – 1,1 ЕЖҚ – 0%	төмен СИ – 0,97 ЕЖҚ – 0%	-
Бөрлі кенті	төмен СИ – 0,6 ЕЖҚ – 0%	төмен СИ – 0,84 ЕЖҚ – 0%	

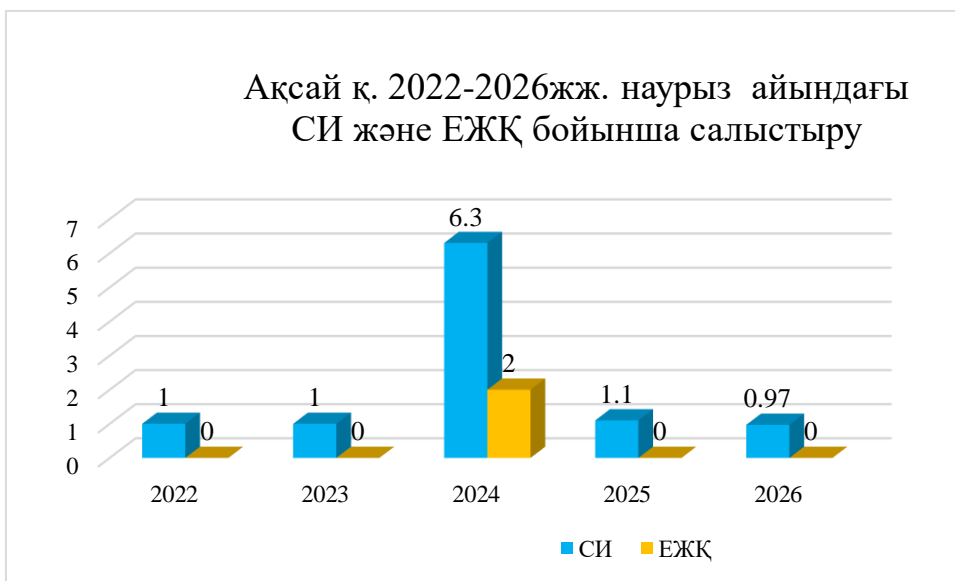
Қорытынды:

Соңғы бес жылда атмосфералық ауа ластануының деңгейі келесі жағдайда өзгеріп отырған:

Графиктен көрініп тұрғандай, соңғы бес жылда Орал қаласында ауаның ластану деңгейі 2026 жылы төмен, 2022-2023 және 2025 жылдары жоғары, 2024 жылы жоғары деп бағаланды.

Соңғы бес жылда Ақсай қаласында 2026 жылдың наурыз айында ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Графиктен көріп отырғанымыздай, соңғы бес жылда Ақсай қаласының ауасының ластану деңгейі 2022-2023 және 2025-2026 жылдары төмен, ал 2024 жылы жоғары деп бағаланған.

3. Атмосфералық жауын-шашынның жай-күйі

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 4 метеостанцияда (Орал, Ақсай, Жалпақтал, Каменка) жаңбыр суының сынамаларын алудан тұрды.

Жауын-шашын сынамаларында сульфаттар – 21,01 %, гидрокарбонаттар – 28,67%, кальций иондары – 12,78%, хлоридтер – 14,93%, натрий иондары – 9,06%, магний иондары -3,17%, калий иондары – 3,13%, аммоний иондары -2,60%, нитрат-4,64%.

3-кестеде жауын-шашын құрамындағы жекелеген ластаушы заттардың сипаттамасы келтірілген.

Кесте 3

Жауын-шашынның химиялық құрамы

Көрсеткіш	Метеостанциядағы ең аз концентрация	Метеостанциядағы ең жоғары концентрация
Жалпы минерализация	МС Ақсай – 54,01мг/дм ³	МС Орал–109,55 мг/дм ³
Электрөткізгіштік	МС Ақсай – 101,1мкСм/см	МС Орал– 200,0 мкСм/см
рН (сутегі көрсеткіші)	МС Жалпақтал – 6,91	МС Орал – 7,41
Аниондар, мг/л		
Сульфаттар (SO ₄)	МС Жалпақтал– 10,14	МС Орал – 26,38
Хлоридтер (Cl)	МС Ақсай – 7,16	МС Орал –18,02
Нитраттар (NO ₃)	МС Ақсай – 1,63	МС Каменка–4,68
Гидрокарбонаттар (НСО ₃)	МС Ақсай – 12,69	МС Каменка–33,55
Катиондар, мг/л		
Аммоний (NH ₄)	МС Орал–0,81	МС Каменка–3,96
Натрий (Na)	МС Ақсай – 4,31	МС Орал–11,20
Калий (K)	МС Ақсай – 1,44	МС Орал–4,50
Магний (Mg)	МС Ақсай – 1,85	МС Каменка–3,50
Кальций (Ca)	МС Жалпақтал – 7,05	МС Орал–15,23
Микроэлементтер, мкг/л		
Қорғасын (Pb)	МС Ақсай, МС Каменка – 0,0	МС Орал– 1,58
Мыс (Cu)	МС Ақсай – 0,64	МС Орал–4,94
Күшән (As)	МС Каменка – 0,0	МС Орал–0,34
Кадмий (Cd)	МС Ақсай – 0,01	МС Жалпақтал–0,72

4. Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Батыс Қазақстан облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 8 су объектісінің (Жайық, Шаған, Деркөл, Елек, Шыңғырлау, Қараөзен, Сарыөзен, Көшім су арнасы)17 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **43** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар, пестицидтар.*

Батыс Қазақстан облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың бөліктеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (ҚР СРИМ 04.06. 2025 жылғы № 111-НҚ Бұйрық) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай сыныптау бойынша келесідей бағаланады:

6 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының сыныбы		Ластаушылар	Өлш.бі рл.	концентрация
	наурыз 2025 ж	наурыз 2026 ж.			
Жайық өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм3	0,366
			ОБТ5	мг/дм3	2,391
			Магний	мг/дм3	34,457
Шаған өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм3	0,335
			ОБТ5	мг/дм3	2,46
			Магний	мг/дм3	36,8
			Жалпы темір	мг/дм3	0,106
Деркөл өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм3	0,275
			Магний	мг/дм3	37,2
			ОБТ5	мг/дм3	2,46
			Жалпы темір	мг/дм3	0,12
Елек өзені	3 сынып (орташа ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы темір	мг/дм3	0,11
			ОБТ5	мг/дм3	2,38
			Магний	мг/дм3	36
			Фосфор общий	мг/дм3	0,219
Шыңғырлау өзені	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ5	мг/дм3	2,22
			Жалпы фосфор	мг/дм3	0,266
			Магний	мг/дм3	38,4
			Жалпы темір	мг/дм3	0,11
Сарыөзен өзені	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	ОБТ5	мг/дм3	2,38
			Жалпы темір	мг/дм3	0,13
			Магний	мг/дм3	36,6
			Жалпы фосфор	мг/дм3	0,364
Қараөзен өзені	4 сынып (ластанған)	3 сынып (орташа ластанған)	Жалпы темір	мг/дм3	0,109
			ОБТ5	мг/дм3	2,18
			Магний	мг/дм3	32,4
			Жалпы фосфор	мг/дм3	0,339

Көшім су арнасы	3 сынып (орташа ластанған)	4 сынып (ластанған)	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,453
-----------------	----------------------------------	------------------------	--------------	--------------------	-------

Кестеде көрсетілгендей, 2025 жылдың наурыз айымен салыстырғанда Шаған, Деркөл, Елек, Жайық өзендерінің жер үсті суларының сапасы өзгерген жоқ. Шыңғырлау, Қараөзен, Сарыөзен өзендері 4-кластан 3-класқа, Көшім каналы 3-кластан 4-класқа дейін нашарлады.

Батыс Қазақстан облысындағы су айдындарындағы негізгі ластаушы заттарға жалпы темір, магний, жалпы фосфор және ОБТ5 жатады.

Бұл көрсеткіштер бойынша сапа стандарттарының асып кетуі, ең алдымен, халық көп шоғырланған аумақтардағы қалалық ағынды суларды төгуге тән.

Жоғары және төтенше ластану жағдайлары

2026 жылдың наурыз айында Батыс Қазақстан облысында жоғары ластану жағдайлары анықталған жоқ.

Тұстамалар бөлінісінде су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат 2-қосымшада көрсетілген.

5. Радиациялық жағдай

Гамма сәулелену деңгейін бақылау Орал қаласы мен Батыс Қазақстан облысының аумағында күн сайын 2 метеорологиялық станцияда (Орал, Тайпақ) және атмосфераның жер үсті қабатының радиоактивті ластануын бақылау 2 метеорологиялық станцияда (Орал, Тайпақ) горизонтальді планшеттермен бес тәуліктік ауа сынамаларын алу жолымен жүзеге асырылды.

Кесте 5

Көрсеткіштердің шекті мәндері

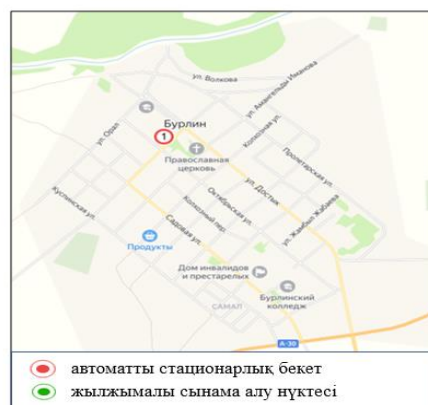
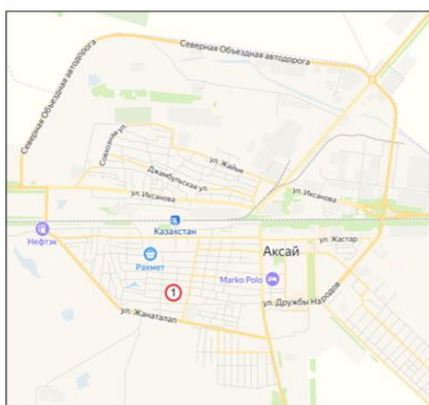
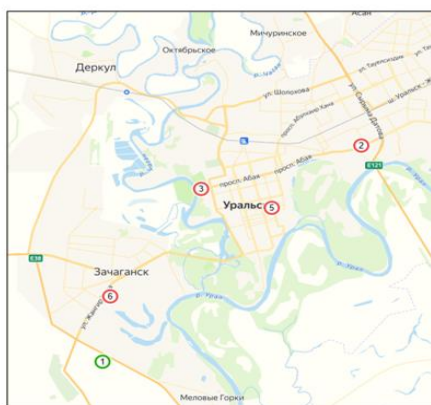
Көрсеткіш (ШЖШ)	Максималды концентрация	Минималды концентрация
Гамма-фон (0,15мкЗв/сағ)	0,20 мкЗв/сағ	0,09 мкЗв/сағ
Тығыздық (2,0 Бк/м ²)	2,6 Бк/м ²	1,3 Бк/м ²

Облыс бойынша орташа радиациялық гамма-фон 0,15 мкЗв/сағ құрады және радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 2,0 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген шоғырдан аспады.

1 Қосымша

Орал қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар				
Бекет нөмірі	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
2	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Гагарин көш., 25	күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, күкірт сутегі
3			Даумов көш. (С.М.Кирова ат. парк)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді.

5			Мұхит көш. (Мирлан базары)	азот диоксиді, күкірт диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді, күкірт сутегі, озон, аммиак
6			Жәңгірхан көш., 45В	көміртегі оксиді.
Ақсай қ. бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар				
4	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Утвинская көшесі, 17	күкірт диоксиді, азот диоксиді, азот оксиді, көміртегі оксиді.
Бақылау бекеттерінің орналасуы және анықталған қоспалар Бөрлі елді мекені				
7	әр 20 минут сайын	үздіксіз режимде	ст. Чапаев, 14/2	озон.

● автоматты стационарлық бекет
● жылжымалы сынама алу нүктесі

Орал қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

2 сур. – Ақсай қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

3 сур. – Бурлин а. қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

2 Қосымша

Батыс Қазақстан облысы жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Жайық өзені	судың температурасы 0,1-ден бастап 0,4°C, сутегі көрсеткіші 6,25-6,51, суда ерітілген оттегінің концентрациясы – 9,03-9,92 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,14-2,54 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 17 см, кермектілік – 5,8-6 мг/дм ³	
тұстама Январцево ауылынан 0,5 км төмен	3 сынып	Магний-33,2 мг/дм ³ , ОБТ ₅ – 2,3 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,341 мг/дм ³ . Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. ОБТ ₅ нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.

тұстама Орал қаласынан 0,5 км жоғары	4 сынып	Жалпы фосфор – 0,468 мг/дм ³
тұстама Орал қаласынан 11,2 км төмен, гидробекеті	4 сынып	жалпы фосфор-0,411 мг/дм ³
тұстама Көшім ауылы	3 сынып	ОБТ5 – 2,54 мг/дм ³ , магний-32,4 мг/дм ³ , жалпы фосфор -0,359 мг/дм ³ . Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. ОБТ5 нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
тұстама Тайпақ ауылы	3 сынып	ОБТ5-2,54 мг/дм ³ , магний-39,6 мг/дм ³ , жалпы темір – 0,11 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,299мг/дм ³ . Жалпы темір және ОБТ5 нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Шаған өзені		судың температурасы 0,2-0,3° С, сутек көрсеткіші 6,38-6,58 құрады, суда ерітілген оттегінің концентрациясы 9,76 мг/л, ОБТ ₅ орташа 2,46 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі 17 см, кермектілік – 6-6,2 мг/дм ³
тұстама Чувашинский ауылы	3 сынып	ОБТ5-2,46 мг/дм ³ , магний – 36 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,403мг/дм ³ . ОБТ5 нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
тұстама Орал қаласынан 0,4 км жоғары, шұңқырдан 1 км жоғары	3 сынып	ОБТ5 – 2,46 мг/дм ³ , магний-37,2 мг/дм ³ , жалпы фосфор– 0,293 мг/дм ³ . Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. ОБТ5 нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
тұстама Шаған өзеніннің сағасынан 0,5 км жоғары	3 сынып	ОБТ5 - 2,46 мг/дм ³ , жалпы фосфор – 0,31 мг/дм ³ , магний-37,2 мг/дм ³ , жалпы темір-0,12мг/дм. ОБТ5 және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Деркөл өзені		су температурасы 0,3°С, сутегі көрсеткіші 6,27-6,6 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,76 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,46 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі – 17 см, кермектілік – 5,9-6 мг/дм ³
тұстама Селекционный ауылы	3 сынып	Жалпы темір-0,11 мг/дм ³ ОБТ5 - 2,46 мг/дм ³ , магний-38,4 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,261 мг/дм ³ , жалпы темір-0,11 мг/дм ³ . ОБТ5 және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
тұстама Ростоши ауылы	3 сынып	ОБТ5-2,46 мг/дм ³ , магний-36 мг/дм ³ , жалпы темір-0,13 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,288 мг/дм ³ . Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. ОБТ5 және жалпы темір

		нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Елек өзені		су температурасы 0,3°C, сутегі көрсеткіші 6,37 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,03 мг/дм ³ , ОБТ ₅ -2,38 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см, кермектілік – 5,9 мг/дм ³
тұстама Шілік ауылы	3 сынып	ОБТ ₅ – 2,38 мг/дм ³ , магний-36 мг/дм ³ , жалпы темір-0,11 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,219 мг/дм ³ . Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады. ОБТ ₅ және жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Шыңғырлау өзені		су температурасы 0,1 °С, сутегі көрсеткіші 6,28 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,68 мг/дм ³ , ОБТ ₅ 2,22 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см, кермектілік – 6,2 мг/дм ³
тұстама Григорьевка ауылы	3 сынып	ОБТ ₅ - 2,22 мг/дм ³ , магний-38,4 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,266 мг/дм ³ , жалпы темір-0,11 мг/дм ³ . ОБТ ₅ концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Сарыөзен өзені		су температурасы 0-0,2 °С, сутегі көрсеткіші 6,26-6,29 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,76 мг/дм ³ , ОБТ ₅ - 2,3-2,46 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17-18 см, кермектілік– 6,3 мг/дм ³ .
тұстама Бостандық ауылы	3 сынып	ОБТ ₅ -2,46 мг/дм ³ , магний-34,8 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,405 мг/дм ³ . ОБТ ₅ нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды. Магний нақты концентрациясы фондық сыныптан асады.
Қошанкөл а.	3 сынып	ОБТ ₅ -2,3 мг/дм ³ , магний-38,4 мг/дм ³ , фосфор жалпы-0,322 мг/дм ³ , жалпы темір-0,13мг/дм ³
Қараөзен өзені		су температурасы 0,1°C, сутегі көрсеткіші 6,3-6,32 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы 9,76-9,84 мг/дм ³ , ОБТ ₅ - 2,06-2,3 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17-18 см, кермектілік – 6-6,2 мг/дм ³
тұстама Жалпақтал ауылы	3 сынып	магний-30 мг/дм ³ , жалпы темір-0,12 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,391 мг/дм ³ . Магний, жалпы темір нақты концентрациясы фондық сыныптан аспайды.
Қайыңды а.	3 сынып	ОБТ ₅ -2,3 мг/дм ³ , Магний-34,8 мг/дм ³ , жалпы фосфор-0,287 мг/дм ³
Көшім су арнасы		су температурасы 0,3°C, сутегі көрсеткіші 6,26 құрады, суда еріген оттегінің концентрациясы – 9,03 мг/дм ³ , ОБТ ₅ -2,38 мг/дм ³ құрады, мөлдірлігі -17 см, кермектілік – 6 мг/дм ³
тұстама Көшім ауылынан ОШ дейін 0,5 км	4 сынып	жалпы фосфор-0,453 мг/дм ³

3 Қосымша

Анықтамалық бөлім Елді мекендер ауасындағы ластаушы заттардың шекті жол берілетін шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар атауы	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	Максималды бір-реттік	Орташа тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма заттар (бөлшектер)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектер	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектер	0,16	0,035	
Хлорлы сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкірт сутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді мекендердің атмосфералық ауасына қатысты гигиеналық нормативі» (2022 жылдың 2 тамыздан СанЕжәнеН №70)

4 Қосымша

Атмосфералық ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациялар	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалануы
I	Төменгі	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

52.04.667–2005 ЖҚ, мемлекеттік органдарды, қоғамдықтарды және тұрғындарды ақпараттандыруға арналған атмосфералық ластанудың жай-күйі құжаттары. Жасақтауға, құруға, баяндауға және күтуге қатысты жалпы талаптар

Су пайдалану кластарын суды пайдаланудың санаттары (түрлері) бойынша саралау

Суды пайдалану класы	Тазалау мақсаты/түрі	Су пайдалану кластары					
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс	6 класс
Су экожүйелерінің қызметі	-	+	+	-	-	-	-
Балық өсіру/ихтиофаунаны қорғау	Албырт балық	+	+	-	-	-	-
	Тұқы балық	+	+	+	-	-	-
Ауыз су-шаруашылық сумен жабдықтау және тамақ өнеркәсібі кәсіпорындарын сумен жабдықтау	Қарапайым өңдеу	+	+	-	-	-	-
	Дағдылы өңдеу	+	+	+	-	-	-
	Қарқынды өңдеу	+	+	+	-	-	-
Мәдени-тұрмыстық су пайдалану	Туризм, спорт, демалыс, шомылу	+	+	+	-	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-	-
	Тұндыру карталарын пайдалану кезінде	+	+	+	+	+	-
Өнеркәсіптік су пайдалану	Технологиялық процестер, салқындату процестері	+	+	+	+	+	-
Гидроэнергетика	-	+	+	+	+	+	+
Су көлігі	-	+	+	+	+	+	+
Тау-кен өндірісі	-	+	+	+	+	+	+

Ескертпе:

"+" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етеді;

"-" – судың сапасы мақсатын қамтамасыз етпейді.

«Жерүсті су объектілеріндегі және (немесе) олардың бөліктеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (ҚР СРИМ 04.06. 2025 жылғы № 111-НҚ Бұйрық)».

Радиациялық қауіпсіздік нормативі*

Нормаланатын көлемдер	Доза шектері
Тиімді доза	Тұрғындар
	Кез келген кезекті 5 жылда орташа мәні жылына 1 мЗв, бірақ жылына 5 мЗв аспайды

*«Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің санитарлық-эпидемиологиялық талаптары»

5 Қосымша

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ), топырақтағы мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Хром (жылжымалы нысан)	6,0

Күшәла (жалпы нысан)	2,0
Сынап (жалпы нысан)	2,1

* Тіршілік ету ортасының қауіпсіздігіне гигиеналық нормативтерді бекіту туралы " Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау Министрінің 2021 жылғы 21 сәуірдегі № ҚР ДСМ-32 Бұйрығы

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ БОЙЫНША «ҚАЗГИДРОМЕТ» РМК

МЕКЕН ЖАЙЫ:

**ОРАЛ ҚАЛАСЫ
ЖӘҢГІРХАН КӨШ. 61/1
ТЕЛ. 8-(7112)-50-20-21**

E MAIL: LAB_ZKO@METEO.KZ